

เวียดนาม

เข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติ
แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

เมื่อ 28 มกราคม 1995

และจะร่วมเป็น 1 ในประชาคมอาเซียน

ภายในปี ค.ศ. 2015

หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม

One Vision, One Identity, One Community

ตราสัญลักษณ์ของอาเซียน

ตราสัญลักษณ์อาเซียนเป็นต้นข้าวสีเหลือง 10 ต้นมัดรวมกัน หมายถึงการร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ เนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สีเหลืองของรวงข้าวหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง อยู่บนพื้นสีแดง อันหมายถึงความกล้าหาญและความก้าวหน้า โดยมีขอบเส้นวงกลม สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ เส้นวงกลมสีน้ำเงินรอบนอกสุดหมายถึงสันติภาพและความมั่นคง

คำนำ

อาเซียน มีชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า ASEAN จากชื่อเต็มว่า Association of Southeast Asian Nations อันหมายถึงการรวมตัวกันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ ประกอบไปด้วย ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า ทั้ง 10 ประเทศนี้จะพัฒนาเป็นกลุ่มประเทศภายใต้ชื่อ *ประชาคมอาเซียน* ภายในปี ค.ศ. 2015

การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนนั้น จะมีการพัฒนาทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไปพร้อมกัน โดยไม่มีปัญหาเรื่องเขตแดนทางการเมือง การปกครองมาเป็นอุปสรรคขวางกั้นในการพัฒนาดังคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า *หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม* (One Vision, One Identity, One Community) การเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน องค์ความรู้ ภาษา และวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียน จะเป็นปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ

เวียดนามเป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่น่าจับตามอง ที่แม้จะเริ่มวางระบบการเมืองและเศรษฐกิจมาในแนวทางคอมมิวนิสต์ แต่ภายหลังก็ได้เปิดเสรีมากขึ้นเพื่อให้ทันต่อการแข่งขันในระดับโลก รวมถึงมีการพัฒนาประเทศให้รองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากโครงการสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำ เมืองใหม่ เป็นต้น

นอกจากสภาพปัจจุบันที่น่าสนใจ เวียดนามยังมีประวัติศาสตร์ยาวนานที่น่าศึกษา ทั้งเป็นแหล่งอารยธรรม มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ ผ่านการสู้รบเพื่อความเป็นเอกราชหลายต่อหลายครั้ง ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนเวียดนามในปัจจุบัน

“รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” ยังใช้ได้ดีกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึงนี้ การเรียนรู้ในความเหมือน ความต่าง ในหลากหลายมิติ ในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน จึงเป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้น

สำนักพิมพ์สภาพรบุ๊คส์

สารบัญ

แผนที่

- แผนที่แสดงประเทศประชาคมอาเซียน
- แผนที่ประเทศเวียดนาม

ประวัติศาสตร์และตำนาน 12

- ยุคก่อนประวัติศาสตร์ 12
- ภายใต้การปกครองของจีน 16
- กษัตริย์เรื่องอำนาจ 20
- ฝรั่งเศสเข้ารุกราน 26
- เวียดนามในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 32
- แบ่งเป็นสองก่อนรวมเป็นหนึ่ง 33

การเมืองการปกครอง 46

- โครงสร้างการปกครองเวียดนามในปัจจุบัน 49
- การแบ่งเขตการปกครอง 51

เศรษฐกิจ 54

- โครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยรวม 58
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและการส่งเสริมการลงทุน 65

ภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ	70
เมืองและสถานที่สำคัญ	97
● ฮานอย	98
● ซาปา	103
● เดียนเบียนฟู	105
● เว้	108
● ดานัง	114
● ฮอยอัน	116
● โฮจิมินห์ซิตี	119
คนเวียดนาม	123
การแต่งกายของคนเวียดนาม	131
วัฒนธรรมการกิน	135
เทศกาลงานประเพณี	146
รู้จักประชาคมอาเซียน	177
● ข้อมูลเฉพาะอาเซียน	178
● อาสามาก่อนอาเซียน	179
● รวมเป็นอาเซียนมีแต่ประโยชน์	181
● อนาคตอันรุ่งโรจน์ของประชาคมอาเซียน	187
● ประชาคมอาเซียนคืออะไร?	188
● เส้นทางสู่ความสำเร็จของประชาคมอาเซียน	190
● กฎบัตรคือกฎเหล็กของอาเซียน	194

เวียดนาม

V i e t n a m

หุ่นกระบอกน้ำ ศิลปะการแสดงขึ้นชื่อของชาวเวียดนาม

ประวัติศาสตร์ และตำนาน

ประเทศเวียดนามมีความเป็นมายาวนานย้อนไปได้ถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ มีหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นการตั้งชุมชนเก่าแก่และมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง เช่น กลองมโหระทึก หลุมฝังศพ เครื่องปั้นดินเผา ขวานหิน ฯลฯ

เวียดนามถูกรุกรานและตกอยู่ในอำนาจของประเทศอื่นเป็นเวลานาน ตั้งแต่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีน เมื่อปลดแอกจากจีนได้แล้ว ยังถูกฝรั่งเศสครอบครองต่ออีกในยุคอาณานิคม แต่ชาวเวียดนามก็สามารถผนึกกำลังเข้าต่อสู้จนได้รับเอกราช ด้วยขบวนการชาตินิยมที่เข้มแข็งและมียุทธวิธีที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

● ยุคก่อนประวัติศาสตร์

จากหลักฐานที่ค้นพบ เช่น หัวกะโหลกมนุษย์ ขวานหิน แสดงให้เห็นว่าในเวียดนามมีมนุษย์อยู่อาศัยมานานตั้งแต่ยุคหินเก่า แล้วค่อยๆ พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้สืบต่อมาอย่างช้าๆ มีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในหลายพื้นที่ของประเทศเวียดนามปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรมด่งเติน (Dong Son) อยู่ทางภาคเหนือ วัฒนธรรมด่งนาย (Dong Nai) อยู่ทางภาคใต้ วัฒนธรรมอ็อกแาว (Oc Eo) อยู่ในที่ลุ่มภาคตะวันตกของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง วัฒนธรรมซาฮวี่ญ (Sa Huynh) อยู่บริเวณ

ปลายแหลมที่ยื่นจากริมฝั่งทะเล จากทางใต้ของช่องแคบงางถึงลุ่มแม่น้ำด่งนาย ฯลฯ แต่ละกลุ่มพัฒนาขึ้นไม่พร้อมกันแต่มีการติดต่อสัมพันธ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกัน

ศูนย์กลางวัฒนธรรมสมัยหินอยู่ที่จังหวัดฮว่าบิญ (Hoa Binh) และอำเภอบักเซิน (Bac Son) ในจังหวัดลางเซิน (Lang Son) โดยพบหลักฐานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ เตาไฟ ถ้ำถ่าน ร่องรอยการทำอาหาร เปลือกหอย กระดูกต่างๆ ภายในถ้ำหลายแห่ง หลักฐานชิ้นสำคัญที่แสดงถึงวัฒนธรรมนี้คือขวานบักเซินซึ่งทำจากหินที่เกลาอย่างดีแล้ว

เริ่มแรกที่ริมปากแม่น้ำแดงยังไม่ตื่นเงิน มนุษย์ยุคแรกตั้งถิ่นฐานในถ้ำ ตามเชิงเขาหินปูนรอบๆ ที่ราบ หรือป่าเขา ยังชีพด้วยการล่าสัตว์ และสะสมอาหาร ต่อมาจึงค่อยๆ ขยายออกมาอยู่ใกล้แม่น้ำมากขึ้น เริ่มเพาะปลูก ก่อสร้างบ้านด้วยไม้ให้มีได้ถุนสูงป้องกันสัตว์ร้าย อยู่รวมกันเป็นชุมชน

ต่อมาเริ่มมีการใช้โลหะ โดยพบหลักฐานทั้งในบริเวณที่ราบสูงและสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง วัฒนธรรมสำคัญในยุคนี้คือวัฒนธรรมด่งเซิน (Dong Son) ซึ่งเรียกชื่อตามสถานที่สำคัญของสมัยสำริดที่พบวัตถุสำริดหลายชิ้น ทั้งเครื่องมืองานไม้ทำการเกษตร ภาชนะขนาดใหญ่ อารูธ เครื่องดนตรี และงานศิลปะ ใน ค.ศ. 1924 ของโดเดเนน ที่สุดของวัฒนธรรมด่งเซินคือกล้องโลหะสำริด พบเป็นจำนวนมาก มีขนาดและรูปแบบลวดลายประดับหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบผลาทองสำริด พั่ว หวด เคียว แสดงถึงพัฒนาการเพาะปลูกที่มีการปลูกข้าวนาดข้าว

ด่งเซิน กลองขอฝน

กลองโลหะสำริดในวัฒนธรรมด่งเซิน ไม่ได้พบเฉพาะในเวียดนามเท่านั้น ยังพบในทางตอนใต้ของจีนและอินโดนีเซียด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มีการแลกเปลี่ยนสินค้ากับชาวต่างชาติ

กลองด่งเซินใช้ในพิธีขอฝน ประดับลวดลายที่บ่งชี้ถึงความเจริญของสังคมยุคนั้น รวมไปถึงทักษะการนำไม้มาทำประโยชน์ เช่น ลายบ้านใหญ่ใต้ถุนสูง เรือสำเภา หอคอย เป็นต้น

มีตำนานดั้งเดิมเล่าถึงการต่อสู้ระหว่างเทพแห่งขุนเขากับเทพแห่งสายน้ำ แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ยุคต้นประวัติศาสตร์ เวียดนามเกิดปัญหาน้ำท่วมทุกปี ส่งผลให้จำเป็นต้องระดมคนมาช่วยกันจัดการควบคุมน้ำ ไม่ซ้าก็เกิดเป็นชุมชนใหญ่ที่ครอบครองปากแม่น้ำสำคัญได้

บริเวณปากแม่น้ำกลายเป็นแหล่งอารยธรรม แต่ไม่นานก็ถูกจีนรุกรานแผ่ขยายอำนาจเข้าปกครอง อย่างไรก็ตาม ชาวเวียดนามยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ และพยายามต่อต้านผู้รุกรานอยู่ตลอดเวลา

บริเวณปากแม่น้ำ แหล่งรวมอารยธรรมเวียดนาม

กบฏฮายบ่าจิง (Hai Ba Trung) หรือสองพี่น้องตระกูลจิง

● ภายใต้การปกครองของจีน

ราว 300 ปีก่อนคริสตกาล ชาวจีนซึ่งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเหลืองได้รวมประเทศจีน แล้วพยายามรวมเชื้อชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ของประเทศจีนปัจจุบัน และได้ลุ่มแม่น้ำแยงซีเข้าไว้ในอาณาจักร

จีนส่งกองทหารเข้าโจมตีอาณาจักรทางใต้ที่เรียกว่า อาณาจักรนามเหวียด (Nam Viet) เมื่อราว 111 ปีก่อนคริสตกาล แล้วผนวกพื้นที่ซึ่งปัจจุบันเป็นตอนเหนือของประเทศเวียดนามลงไปเกือบถึงเส้นขนานที่ 18 เข้ากับจักรวรรดิจีน เปลี่ยนชื่อเรียกว่าอาณาจักรนี้ว่า ยาวจี (Giao Chi)

จีนส่งขุนนางเข้ามาปกครองยาวจีและนำแนวคิดจีนเข้ามาเผยแพร่ หวังให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม แต่คนพื้นเมืองกลับพยายามรักษาเอกลักษณ์เดิมไว้ และมีการก่อกบฏต่อต้านจีน

หลายครั้ง บางครั้งการกบฏเกิดขึ้นในช่วงที่จีนกำลังอ่อนแอ แต่สุดท้าย กองทัพจีนก็สามารถปราบปรามได้ ครั้งสำคัญคือ กบฏฮายบาจิง (Hai Ba Trung) หรือสองพี่น้องตระกูลจิง ได้แก่ จิงจ๊ก (Trung Trac) กับ จิงหนือ (Trung Nhi) ที่ปลดแอกจากการปกครองของจีนได้เพียง 3 ปี ก็ถูกกองทัพจีนยกลงมาปราบอีกครั้ง ยังมีคนอื่น ๆ ที่พยายามกอบกู้ชาติ เช่น คุณหญิงเจียว (Trieu) ลี้บี้ (Ly Bi)

สมัยราชวงศ์สุยของจีน ยาวจี้ย้ายเมืองหลวงไปต่งบิง (Tong Binh) ซึ่งเป็นเมืองฮานอยปัจจุบัน เมื่อถึงสมัยราชวงศ์ถังได้อำนาจ ในปี ค.ศ. 618 เศรษฐกิจและวัฒนธรรมจีนพัฒนาไปมากกว่าก่อนมาก สมัยนี้

พี่น้องตระกูลจิง (Hai ba Trung)

จิงจ๊กและจิงหนือ สองพี่น้องตระกูลจิง ถือเป็นวีรสตรีใน ขบวนการปลดแอกครั้งแรกของเวียดนาม ทั้งสองอยู่ในกลุ่ม

ขุนนางแห่งเวียดนามเหนือ สามี ของจิงจ๊กที่ถูกจีนสังหารเนื่องจาก วางแผนโค่นล้มจีน จิงจ๊กจึงทำ หน้าผู้นำขบวนการแทน

หลังจากขับไล่จีนออกไป แล้ว จิงจ๊กก็ประกาศตนเป็นราชินี ขยายอำนาจจากเว้ขึ้นไปจดจีน ตอนใต้ แต่ด้วยกองทัพที่มีทหาร จำกัด ในที่สุดก็ถูกกองทัพจีนลง

มาตีแตกพ่ายไปจนร่นลงมาถึงฮานอยปัจจุบัน เมื่อพ่ายแพ้ ไปเช่นนั้นทั้งสองจึงตัดสินใจปลิดชีพตนเองด้วยการกระโดด น้ำตายที่แม่น้ำแดง (Song Hong) เมื่อปี ค.ศ. 43

ยาวจีไม่ได้เป็นเพียงอาณานิคมเท่านั้น แต่ยังเป็นจุดเริ่มต้นในการขยายอำนาจไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย เมื่อถึงปี ค.ศ. 679 ราชวงศ์ถังได้ก่อตั้ง สำนักปกครองประเทศราชในภาคใต้-อันหนำตูว์ฟู่ ขึ้น ทำให้อันหนำกลายเป็นชื่อเรียกประเทศไป ราชวงศ์ถังจัดระบบการปกครองให้ครอบคลุมและเป็นระเบียบมากขึ้น และในช่วงนี้เองที่ลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า และศาสนาพุทธเผยแพร่ออกไปทั่วประเทศ โดยไม่ได้จำกัดความเชื่อพื้นเมืองทั้งหลายที่มีอยู่เดิม

ปี ค.ศ. 874-883 เกิดกบฏหวงเจ้า (Hwang Chao) ในประเทศจีน ทำให้ราชสำนักถังระส่ำระสาย ประกอบกับในปี ค.ศ. 905 ข่าหลวงจีนคนสุดท้ายที่ราชสำนักส่งมายังอันหนำก็ถึงแก่กรรม เป็นโอกาสเหมาะแก่

นายพลโงก๊วยน (Ngo Quyen) แม่ทัพฝ่ายอันหนำ

ชาวเวียดนามที่จะต่อสู้เพื่อปลดแอกจากการปกครองของจีน โดยการต่อสู้ชี้ขาดระหว่างอันหนัมกับจีนอยู่ที่ปากแม่น้ำแบ้จดัง (Bach Dang) ฝ่ายอันหนัมมีนายพลโงเกวี่ยน (Ngo Quyen) เป็นผู้นำทัพสมรภูมิแบ้จดัง ในปี ค.ศ. 938 ฝ่ายเวียดนามได้รับชัยชนะ และโงเกวี่ยนสถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์เมื่อปี ค.ศ. 939 ตั้งเมืองหลวงขึ้นที่โก่ลว้า (Co Loa)

อย่างไรก็ตามประเทศนี้ยังไม่รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีขุนนางศักดินาครอบครองที่ดินของตนอยู่ หลังจากโงเกวี่ยนตายไปในปี ค.ศ. 944 ขุนนาง 12 คน แบ่งประเทศออกเป็นส่วนๆ แล้วรบกันเอง จนกระทั่งปี ค.ศ. 967 ดิญโบ่ลี้ญ (Dinh Bo Linh) จึงรวมประเทศทั้งหมดด้วยการเอาชนะพวกขุนนางทีละคน จากนั้นปีต่อมาเขาได้ตั้งตนเป็นกษัตริย์แล้วตั้งชื่อประเทศว่า ด่ายโก่เหวียด (Dai Co Viet) ตั้งเมืองหลวงขึ้นที่ฮวาลือ (Hoa Luu)

หลังจากนั้นจีนสมัยราชวงศ์ซ้องยังพยายามจะยกทัพมาตีเวียดนามกลับคืน ประกอบกับทางใต้ก็มีพวกจามซึ่งเป็นกลุ่มชนชาติอยู่ทางตอนกลางของเวียดนาม มีวัฒนธรรมแบบอินเดียขึ้นมาโจมตีด้วย ราชสำนักเวียดนามจึงตั้งนายพลเลฮว๋าน (Le Hoan) ขึ้นนำทัพปกป้องประเทศ และทำยี่สิบศึกก็สามารถต่อต้านผู้มารุกรานได้ หลังจากนั้นเวียดนามก็มีกษัตริย์ปกครองอย่างต่อเนื่อง มีราชวงศ์ต่างๆ ผลัดเปลี่ยนกันขึ้นครองอำนาจ

● กษัตริย์เรื่องอำนาจ

ราชวงศ์แรกของเวียดนามคือราชวงศ์ลี (Ly) สถาปนาขึ้นในปี ค.ศ. 1009 ปัดต่อมาพระเจ้าลี่ถ้ายไต่ (Ly Thai To) หรือนามเดิมว่า ลี้กงอ่วน (Ly Cong Uon) ได้ย้ายเมืองหลวงไปยังเมืองหังลอง (Thang Long) ซึ่งปัจจุบันคือกรุงฮานอย ผู้สืบราชสมบัติต่อมาคือลี่เถ่งตง (Ly Thanh Tong) เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นด่ายเหวียด (Dai Viet) เมื่อถึงปี ค.ศ. 1225 ราชวงศ์เจิ่น (Tran) เข้ามาสืบทอดอำนาจ ได้ดำเนินการรวมประเทศและสร้างชาติต่อ จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 14 ด่ายเหวียดก้าวหน้าอย่างรวดเร็วหลายด้าน มีทั้งการจัดการทางการเกษตร สร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม จัดระบบถือครองที่ดิน ให้มีการเก็บภาษี สมัยราชวงศ์เจิ่น (Tran) การค้าขายพัฒนาขึ้น โดยรัฐเป็นผู้จัดการค้าขายกับภายนอกเอง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาด้านการศึกษา โดยมีการรวบรวมวรรณคดีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เป็นต้น

ระหว่างนั้นกองทัพจีนยังพยายามจะตีเอาดินแดนที่ตนเคยปกครองคืนกลับไปแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ราชวงศ์ลีและราชวงศ์เจิ่นป้องกันอิสรภาพของชาติไว้ได้ โดยราชวงศ์ลีต่อต้านราชวงศ์ซ้องของจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 11 และราชวงศ์เจิ่นต่อต้านราชวงศ์หยวนในคริสต์ศตวรรษที่ 13

เนื่องจากเป็นสังคมที่สมาชิกต้องรวมตัวกันเผชิญกับภัยธรรมชาติ ภัยจากการรุกรานของต่างชาติ สมาชิกในสังคมต้องรวมตัวกันอยู่ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่มีกษัตริย์ปกครองผ่านเจ้าขุนมูลนายและมีระบบขุนนางซับซ้อน ดังนั้นการปกครองประเทศให้ได้ผลจึงต้องมีหลักที่ทำให้ประชาชนมีความรับผิดชอบ ผูกพันต่อสังคม เชื้อพ้องและสวามิภักดิ์ต่อกษัตริย์

สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการปกครองดังกล่าวคือลัทธิขงจื๊อ ซึ่งราชวงศ์ต่างๆ ของจีนยกย่องให้เป็นลัทธิประจำชาตินับตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น จากนั้นจึงส่งต่ออิทธิพลดังกล่าวมาสู่ด่ายเหวียดด้วย

หลักฐานแสดงการนับถือลัทธิขงจื๊อที่สำคัญ ได้แก่ วิหารวรรณกรรม (Van Mieu) ที่พระเจ้าลีแท่ญตง (Ly Thanh Tong) โปรดฯ ให้สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1070 เป็นสถานที่บูชาขงจื๊อ ในบริเวณเดียวกันยังมีสถานที่ที่เรียกว่า ก๊วกตือสาม (Quoc Tu Giam) เป็นสถานที่ศึกษาศีลธรรมและฝึกฝนการปกครองของบรรดาบุตรขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ต่อมาให้ใช้เป็นสถานที่จัดสอบเข้ารับราชการ และสอบราชบัณฑิตยสภา

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 14 ราชวงศ์หมิงซึ่งปกครองประเทศจีนอยู่ในเวลานั้นเข้ารุกรานด่ายเหวียด ผนวกด่ายเหวียดเข้ากับจักรวรรดิจีน แล้ววางระบบการปกครองโดยตรง พร้อมตั้งกองทหารขนาดใหญ่หลายกองที่มีเครือข่ายติดต่อกันทั่วไควคุมความเป็นระเบียบ

ราชวงศ์หมิงทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิม เผาตำราและหนังสือวรรณกรรม บังคับให้ชาวเมืองแต่งกายรวมถึงปฏิบัติตามขนบประเพณีแบบจีน การปกครองประเทศอย่างกดขี่เช่นนี้ทำให้เกิดกบฏอยู่บ่อยครั้ง จนในที่สุดมีผู้นำสามัญชนชื่อ เลเหล่ย (Le Loi) ตั้งตนเป็นกษัตริย์ พระนามว่า พระเจ้าบิญดิญเวือง (Binh Dinh Vuong) ทรงรวบรวมกำลังคนแล้วขับไล่ชาวจีนออกไปได้ หลังจากนั้นประเทศเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก และสถาปนากษัตริย์เจริญสูงสุดในสมัยพระเจ้าเลแท่ญตง (Le Thanh Tong) ครองราชย์ปี ค.ศ. 1460 - 1497 เวียดนามขณะนั้นมีระบบสังคมแบบศักดินา ยึดมั่นแนวคิดขงจื๊อที่ให้เคารพกษัตริย์และยอมรับการมีชนชั้นในสังคมอย่างเข้มงวด

เลเหล่ย กับทะเลสาบคินดาบ

มีตำนานหลายเรื่องเล่าถึงกษัตริย์เลเหล่ย ตำนานที่มีชื่อเสียงที่สุดคือตำนานดาบวิเศษ ใกล้เคียงกับเรื่องราวของ

กษัตริย์อาเธอร์กับดาบเอ็กส์คาลิเบอร์ ว่ากันว่าเลเหล่ยได้ดาบวิเศษมาจากเต่าทองคำ อำนาจของดาบทำให้เลเหล่ยรบชนะ ปรบาศ์ตรูได้รบคาบจนตั้งราชวงศ์เลได้ในที่สุด

วันหนึ่งหลังเวียดนามเป็นอิสระจากจีนได้ไม่นาน พระองค์จึงลงเรือไปกลางทะเลสาบเพื่อคืนดาบวิเศษให้แก่เต่าศักดิ์สิทธิ์ กล่าวกันว่าเต่านั้นขึ้นมาคาบดาบไปจากพระหัตถ์ของพระองค์ แล้วกลับหายไปทะเลสาบ

เป็นที่มาของชื่อทะเลสาบโฮฮวนเกียม (Ho Hoan Kiem) ซึ่งแปลว่า ทะเลสาบคินดาบ กลางกรุงฮานอยในปัจจุบัน

เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานเข้า ผู้ครอบครองที่ดินจำนวนมากกลายเป็นคนกลุ่มน้อยมีอำนาจ ส่วนชาวนาจริงๆ จำนวนมากกลับไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินทำนา ทำให้เกิดปัญหาความทุกข์ยากแล้วเริ่มมีขบวนการชาวนาเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมชั้นราชวงศ์เลเสื่อมลง ข้าราชการก็ฉ้อฉล ใช้จ่ายเงินไปกับการสร้างของฟุ่มเฟือย เช่น วัด วัง จัดงานฉลอง มีการซื้อตำแหน่ง ที่เมื่อได้ตำแหน่งแล้วจะไปรีดไถชาวบ้านให้คุ้มกับเงินที่เสียไป ในประเทศแบ่งอำนาจออกเป็นสองส่วน ทางภาคเหนือมีสกุลจื๋อ (Trinh) เป็นผู้ปกครอง ส่วนภาคใต้อยู่ภายใต้อิทธิพลของพวกสกุลเหงียน (Nguyen)

ขบวนการชาวนาที่โดดเด่นคือ ขบวนการเตี้ยเซิน (Tay Son) เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นขบวนการที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างมาก

พวกเตี้ยเซินต่อสู้กับพวกเหวียนและจีญจนชนะ จากนั้นรวมประเทศทางเหนือกับได้เข้าด้วยกัน แล้วสถาปนาราชวงศ์เลกกลับมาอีกครั้ง แต่พระเจ้าเลเจี้ยวทัง (Le Chieu Thong) กลับเป็นปฏิปักษ์กับเหวียนเหวะ (Nguyen Hue) แม่ทัพคนสำคัญของขบวนการเตี้ยเซิน แล้วไปขอความช่วยเหลือจากจีนให้มาจัดการพวกเตี้ยเซิน ทำให้ประชาชนไม่พอใจมากเนื่องจากเห็นว่าสิ่งที่พระองค์ทำจะเป็นการเปิดโอกาสให้จีนกลับมายึดครองประเทศอีก

เมื่อจีนเข้ารุกรานประเทศ และถูกกษัตริย์ราชวงศ์เลทฤษฎเหวียนเหวะจึงประกาศตนเป็นกษัตริย์ใช้ชื่อว่าพระเจ้ากวางจุง

จากตัวอักษรจีนเป็นเวียดนาม

字 *chữ*
喃 *nam*

การปฏิรูปอันยิ่งใหญ่อย่างหนึ่งของพระเจ้ากวางจง ในเรื่องวัฒนธรรม คือ ให้เปลี่ยนมาใช้ จื๋อโนม (Chu Nom) หรือตัวอักษรแบบเวียดนาม ในการเขียน ตำราการศึกษา แทนการใช้ภาษาจีนโบราณ ซึ่งเคยใช้กันมาก่อนหน้านั้นหลายร้อยปี อย่างไรก็ตาม จื๋อโนม ยังคงลักษณะอักษรใกล้เคียงกับอักษร ภาษาจีน และมีผู้อ่านออกเขียนได้ไม่มากนัก

(Quang Trung) รวบรวมผู้คนแล้วต่อสู้ขับไล่ชาวจีนและพวกเลเจียวทั้ง ออกไปจากทั้งลอง (เมืองหลวงขณะนั้น) รัชสมัยพระเจ้ากวางจงมีความ สำเร็จในด้านการทหาร เศรษฐกิจ และการปฏิรูปการศึกษา แต่ใน ปี ค.ศ. 1792 พระเจ้ากวางจงสวรรคตกะทันหัน ผู้สืบทอดอำนาจก็ ไม่มีความสามารถมากพอจะดำเนินงานต่อไปได้ เป็นช่วงเปิดโอกาสให้ เลเจียวทั้งที่เปลี่ยนชื่อเป็น เหวียนแอ่ญ (Nguyen Anh) เข้ามาทำการ สู้รบกับพวกเตียเซินในเวียดนามอีกครั้ง เหวียนแอ่ญขอความช่วยเหลือ จากฝรั่งเศส โดยมีการลงนามในสัญญาว่าฝรั่งเศสจะให้ความช่วยเหลือ ทางทหาร แลกเปลี่ยนกับที่ชาวเวียดนามจะยกเมืองท่าตูรานหรือ เมืองดานัง (Da Nang) และเกาะปูโลคอนดอร์หรือเกาะโกนเซิน (Con Son) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในจังหวัดบากเลียว (Bac Lieu) ตลอดจนให้สิทธิพิเศษ ทางการค้าแก่ฝรั่งเศส รวมถึงกีดกันชาติยุโรปอื่นออกไปด้วย

ในที่สุดเหวียนแอ่ญก็ได้รับชัยชนะแล้วประกาศตนเป็นกษัตริย์ ญาลอง (Gia Long) ทรงสถาปนาราชวงศ์ใหม่ขึ้น คือ ราชวงศ์เหวียน (Nguyen) ทรงตั้งเมืองหลวงที่กรุงเว้ (Hue) จัดตั้งการปกครองระบอบ

กษัตริย์ญาลอง (Gia Long)

สมบูรณาญาสิทธิราชย์ รื้อฟื้นระบบศักดินาขึ้นมาใหม่

อย่างไรก็ตามขณะนั้นสังคมเวียดนามเกิดปัญหาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นบรรดาชาวนาและชนเผ่าบริเวณเทือกเขาก่อการกบฏ ชนชั้นขุนนางก่อวุ่นเหล่าพ่อค้าที่กำลังมีอำนาจมากขึ้น รัฐบาลเข้าควบคุมการค้าต่างประเทศทั้งหมด ส่วนด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ กษัตริย์ราชวงศ์เหวียนยอมรับสัณยลักษณ์ความยิ่งใหญ่ของปักกิ่ง ในขณะที่เดียวกันก็ดำเนินนโยบายแผ่อิทธิพลไปยังลาวและเขมร ซึ่งอาณาจักรที่ใหญ่ขึ้นทำให้อำนาจปกครองไม่ทั่วถึง จากฐานะที่อ่อนแอนี้ทำให้รัฐบาลต้องเผชิญกับการรุกรานแบบอาณานิคมของฝรั่งเศสในกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19

● ฝรั่งเศสเข้ารุกราน

วันที่ 31 สิงหาคม 1858 กองทัพฝรั่งเศสเข้าโจมตีเมืองดานัง (Da Nang) เป็นเมืองแรก แล้วค่อยๆ ผนวกบริเวณอื่นเข้ามาจนครอบคลุมทั้งประเทศโดยใช้เวลาดังแต่ปี ค.ศ. 1858-1884 ด้วยวิธีการทำสนธิสัญญากับกษัตริย์และชนชั้นสูง ส่วนใหญ่ชนชั้นปกครองของเวียดนามจะประนีประนอมกับฝรั่งเศสเพื่อรักษาอำนาจของตนเอาไว้ แต่ชาวบ้านรู้สึกต่อต้านและมักจับอาวุธขึ้นต่อสู้ พระเจ้าติ่ตัก (Tu Duc) กษัตริย์เวียดนามพยายามขอความช่วยเหลือจากจีน แต่ขณะจีนก็กำลังถูกอังกฤษคุกคามอยู่เช่นกัน

ทหารฝรั่งเศสที่เมืองดานัง ปี ค.ศ. 1831

นอกจากการทำสนธิสัญญาและใช้กำลังอาวุธ ฝรั่งเศสยังใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการเข้าปกครองอีกด้วย โดยให้เหล่านิชัชนารีทำหน้าที่แจ้งข่าวแก่กองทัพ และบางครั้งยังมีการปลุกระดมชาวพื้นเมืองที่เป็นคาทอลิก ให้เข้าพวกกับฝรั่งเศสแล้วหันมาต่อสู้กับชาวเวียดนามด้วยตนเอง

ช่วงปี ค.ศ. 1870 ฝรั่งเศสทำสงครามกับเยอรมนี ประเทศจึงอ่อนแอลงและไม่ยุ่งเกี่ยวกับเวียดนามมากนัก เป็นโอกาสให้ฝ่ายเวียดนามได้ทำการเจรจา โดยพระเจ้าตี้ดึก (Tu Duc) ทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1874 ให้ฝรั่งเศสคืนเมืองที่ยึดไป แลกกับเวียดนามจะยอมให้ฝรั่งเศสสร้างป้อมค่ายไว้ที่เมืองฮานอยและไฮฟอง รวมถึงเปิดแม่น้ำแดงให้ฝรั่งเศสไปมาค้าขายได้ อย่างไรก็ตามสนธิสัญญาดังกล่าวถูกฝรั่งเศสละเมิดในปี ค.ศ. 1882 ฝรั่งเศสส่งกองทัพเข้าโจมตีและยึด

ฝรั่งเศสเข้าโจมตีและยึดเมืองฮานอย

บทกวีสดุดีชาวนาผู้สละชีวิตเพื่อชาติ

เมื่อฝรั่งเศสเข้าสู่เวียดนาม พลเรือนชาวเวียดนามต่างเข้าต่อสู้อย่างไม่กลัวเกรง แม้ไม่มีอาวุธที่ทรงประสิทธิภาพอย่างของศัตรู ในการกล่าวสดุดีผู้ตายในงานศพงานหนึ่ง เหวียนดีญเจี๋ยว (Nguyen Dinh Chieu) กวีตาบอดชาวเวียดนามกล่าวถึงสภาพชาวนาผู้รักชาติไว้อย่างเห็นภาพของการต่อสู้ในช่วงนั้นว่า

กังวล ยากจน และเหนื่อยยาก เป็นส่วนแบ่งของท่าน
 ท่านไม่เคยเลยที่จะได้จับต้องธนูหรือม้า
 ท่านไม่เคยจะได้เหยียบย่ำในลานฝึกทหาร
 ได้แต่แบกจอบ แบกคันไถ แบกพลั่ว ปูลูกข้าว
 เป็นสิ่งที่เคยมือของท่าน
 กระนั้นท่านก็ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย
 ศิลปะในการใส่กระาะ ถือหลาว ถือบิน หรือถือนธง เคยแต่ใส่เสื้อผ้าขาดๆ
 ท่านไม่เคยรอปดอดดาบ
 ไม่มีใครสักคนในหมู่พวกท่านเคยมีดาบอยู่ข้างกาย
 ชาวยุโรปพวกนั้นยังปืน
 ลูกปืนขนาดเล็ก ปล่อยกระสุนใหญ่
 แต่ท่านฟังประตู และวิ่งต่อไป
 ไม่สนใจอุปสรรคใดๆ
 ท่านเข้าตีรันฟันแทงด้วยอาวุธเพียงกระบอง
 ทำให้กองทัพศัตรูตกใจกลัว
 ท่านเปลี่ยงพลั่ว
 แต่ท่านได้ใช้หนัต่อเทือกเขาและแม่น้ำ
 ชื่อเสียงของท่านขจรไกลไปทั่วทุกมณฑล
 คนนับพันสดุดีสรรเสริญท่าน
 ท่านเปลี่ยงพลั่ว
 แต่ทุกวัดฉลองเกียรติยศของท่าน

บทกวีสดุดีชาวนาผู้สละชีวิตเพื่อชาติ

ชื่อเสียงของท่านจะคงอยู่ต่อไปอีกหลายพันหลายหมื่นชั่วคน
 น้ำตาที่หลังให้แก่วีรบุรุษไม่เคยเหือดแห้ง
 พวกเขารักทุกคนที่เราเรียกว่าประชาชนของเรา
 กลิ่นธูปช่วงหอมหวานเสียนี้กระไร
 ฐปีที่จุดให้แก่พลพรรคทั้งหลาย
 ผู้ผูกพันกับดินแดนของเราอย่างแน่นแฟ้น

เมืองฮานอย ปีต่อมาพระเจ้าตี้ดักก็สิ้นพระชนม์โดยไม่มีรัชทายาท
 ส่งผลให้ราชสำนักกระส่ำระสาย เกิดการแย่งชิงราชสมบัติ และชนชั้นสูง
 แยกแยะกันว่าจะดำเนินนโยบายอย่างไรกับฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสถือโอกาสจากความยุ่งยากนี้ยกทัพมายึดเมืองดานังและ
 ต่อไปยังกรุงเว้ เมื่อพวกราชการเวียดนามได้ข่าวว่าฝรั่งเศสยกกองเรือมา
 ยิงปืนที่ปากแม่น้ำถ่วนอาน (Thuan An) ซึ่งเป็นที่ป้องกันทางเข้าเมือง
 หลวง พวกขุนนางจึงรีบเร่งลงนามในสนธิสัญญากับฝรั่งเศสโดยยอม
 ตกลงทุกเงื่อนไข ทำให้เวียดนามเสียเอกราชในวันที่ 25 สิงหาคม 1883
 ฝ่ายราชสำนักจีนที่ปักกิ่งก็ไม่ต้องการปะทะกับฝรั่งเศส จึงทำสนธิสัญญากับ
 ฝรั่งเศสในวันที่ 9 มิถุนายน 1885 มีผลให้จีนต้องยกเลิกข้ออ้างสิทธิ
 ครอบครองเวียดนามทั้งหมดไป

ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส เวียดนามถูกแบ่งออกเป็น 3 เขต
 เพื่อทำลายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้แก่ 1) โคชินจีน (Cochinchina)
 ให้ปกครองแบบอาณานิคมของฝรั่งเศส 2) ตังเกี๋ย (Tonkin) ให้เป็น